

TrAHnsitie

1 en 2 april 2026

Titel abstract

**Gevaarlijk werk.
Onderzoek naar omstandigheden en oorzaken van acute chemische
blootstellingen op de werkplek.**

Naam spreker

Dr. Anja Wijnands-Kleukers

Organisatie en functie

Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC); onderzoeker

Tweede spreker

Dr. SJ Rietjens, Prof. Dr. DW de Lange

Aard presentatie

inhoudelijk

Inhoud abstract

Inleiding

Nauwkeurige monitoring van arbeidsongevallen met gevaarlijke stoffen is noodzakelijk om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de omstandigheden en oorzaken van dergelijke ongevallen. In Nederland is er een wettelijke verplichting om werk gerelateerde incidenten met dodelijke afloop, ziekenhuisopname of blijvend letsel te melden bij de Arbeidsinspectie. Dit resulteert in een robuuste monitoring van ernstige incidenten. Het daadwerkelijke aantal arbeidsongevallen met gevaarlijke stoffen is veel hoger, omdat kleinere incidenten niet bij de Arbeidsinspectie gemeld hoeven te worden. Het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) verzamelt routinematig gegevens over acute arbeidsongevallen met gevaarlijke stoffen (arbeidsintoxicaties). In de afgelopen jaren werd een toename in het aantal meldingen over arbeidsintoxicaties gesignaleerd. Daarom is aanvullend onderzoek uitgevoerd met als doel analyse van de prevalentie, kenmerken en onderliggende oorzaken van acute arbeidsintoxicaties die bij het NVIC gemeld worden. Door het identificeren van mogelijke risicofactoren kunnen preventiestrategieën ontwikkeld worden om werk gerelateerde blootstellingen aan gevaarlijke stoffen in de toekomst te voorkomen.

Methoden en technieken

Retrospectieve analyse van routinematig verzamelde gegevens over acute arbeidsintoxicaties gemeld bij het NVIC (2016-2022).
Prospectieve studie (1-9-2020 t/m 31-8-2021) waarin slachtoffers van een arbeidsintoxicatie gemeld bij het NVIC, telefonisch ondervraagd werden over het verloop van de intoxicatie (gezondheidseffecten en behandeling), de omstandigheden (blootstellingsroute, betrokken stoffen) en oorzaken (organisatorisch, technisch, persoonlijk) van het incident.

Resultaten

Er was sprake van een significante toename van het aantal arbeidsintoxicaties gemeld bij het NVIC, van 475 meldingen in 2016 naar 936 meldingen in 2022. De COVID-19 pandemie zorgde voor een tijdelijke stabilisatie van het aantal meldingen, maar de opwaartse trend werd niet significant beïnvloed. Tussen 1-9-2020 en 31-8-2021 ontving het NVIC in totaal 924 meldingen van arbeidsintoxicaties. 30 cases werden geëxcludeerd en 584 cases waren lost to follow-up. In totaal werden 310 patiënten telefonisch geïnterviewd. De meeste patiënten ontwikkelden slechts milde gezondheidseffecten en herstelden snel (77% binnen 1 week). Incidenten vonden met name plaats in de "industrie" (25%), gevolgd door de "bouw" (14%) en "landbouw" (10%) sector. Patiënten werden veelal blootgesteld via meerdere routes. Oogcontact (40%) kwam het vaakst voor, gevolgd door inhalatie (34%) en huidcontact (33%). Blootstelling aan gevaarlijke stoffen kan op verschillende momenten tijdens het werk plaatsvinden, zoals tijdens transport, onderhouds-, productie- en schoonmaakwerkzaamheden. Opvallend was dat schoonmaakwerkzaamheden verantwoordelijk waren voor meer ongevallen (33%) dan activiteiten tijdens daadwerkelijke productie of gebruik van gevaarlijke stoffen (21%). Oorzaken die door patiënten gerapporteerd werden, omvatten technische factoren (zoals beschadigde verpakking (24%) en beschadigde apparatuur (10%)), organisatorische factoren (zoals het ontbreken van werkinstructies (44%) en slechte communicatie of planning (31%)) en persoonlijke factoren (zoals het niet opvolgen van werkinstructies (13%) en niet dragen van verplichte persoonlijke beschermingsmiddelen (12%)). Opvallend was dat 50% van de patiënten persoonlijke omstandigheden, zoals vermoeidheid, stress, tijdsdruk en onnauwkeurigheid, noemden als mogelijke oorzaak van het ongeval.

Conclusie

Werkgevers in Nederland zijn wettelijk verplicht ernstige arbeidsongevallen - met dodelijke afloop, ziekenhuisopname of blijvend letsel - te melden bij de Arbeidsinspectie. Het NVIC verzamelt echter ook informatie over arbeidsongevallen die buiten deze meldingsplicht vallen. Deze aanvullende gegevens bieden een completer beeld van de risico's van gevaarlijke stoffen op de werkvloer.

Aanvullend onderzoek van het NVIC onderstreept het belang van nauwkeurige monitoring en integrale samenwerking tussen o.a. overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Alleen door beschikbare informatie te bundelen en gerichte preventiestrategieën te ontwikkelen, is het mogelijk het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen op de werkvloer terug te dringen.